

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 59

Sobota, 27. julija 1935

Leto X

Za Socialistično zvezo delovnega ljudstva

Delovni narod potrebuje svojo politično stranko

(Izveček iz govora s. Ž. Topalovića na shodu v Beogradu.)

Odkor je bila socialistična stranka Jugoslavije razpuščena, poizkušala naše delavstvo že tretjič obnoviti politično stranko. Prvič smo izvedli akcijo 1934, toda program naš je bil zavrnjen zaradi štiridesetih točk, češ, da nasprotujejo obstoječim zakonom.

Drugi poizkus smo izvršili ob volitvah v narodno skupščino letos.

Naša lista je bila zavrnjena,

ker je pravi ministri po svoje razlagali volilni zakon glede legalizacije kandidatov.

Ponovno bi mogli zahtevati dovolitev stranke z istim programom in statutom kakor prvič. Uverjeni smo pa, da bi ne imeli uspeha. Nahajamo se namreč v prehodni dobi, v kateri še ni primerno ustanavljati definitivno stranko, marveč vršimo samo priprave za bodočo stranko, katere okvirja še nečemo definitivno določiti. Tako je treba razumeti sklepe celjske deželne konference, ki smo jih objavili v našem listu.

Z zadovoljstvom smo vzeli na znanje padec Uzunovićeve vlade in padec Jevtićeve vlade, ker smo videli v teh padecih postopni

prehod iz diktatorske v novo dobo demokracije.

Zadovoljni smo tudi, da se vrši proces likvidacije diktatorskega režima naglo in čim brže. Pozdravljamo tudi politiko, ki stremi po odpravi nezaposlenosti in izmene političnih zakonov. Poudarjamo pa, da se morajo popraviti vse krivice, ki so se dogajale prej. Potrebno bi bilo,

da prenehajo z režimi tudi zakonske tvorbe, ki ne odgovarjajo.

Z isto pravico in z isto avtoriteto, kakor je uvajal režim Uzunovića ali Jevtića težko zakonodajati, bi mogel sedanji režim uveljaviti prejšnje svobodnejše zakone. In celo narodna skupščina, ki je bila izvoljena pod Jevtićevim režimom, utegne biti le ovira političnemu pomirjenju in konsolidaciji v državi. **Skupščina bi bilo treba razpustiti in takoj izvesti nove volitve.** Politično pomirjenje se more izvršiti le na ta način

ob svobodi tiska in besede, potem organizacije političnih strank in pravih izvoljenih narodnih zastopnikov.

Mi smo bili izključeni iz političnega sodelovanja. Braniti nismo mogli ne politične demokracije in ne se boriti v političnih korporacijah proti socialni neenakosti, ki obstoja zaradi diktature kapitalistov nad nami, ki so od njih odvisni. V tem se mi razlikujemo od vseh meščanskih

strank, če so demokratske ali nedemokratske. Morda imamo meščanske politične stranke, ki so za uvedbo široke demokracije v državi. Ali ostale so doslej pri vsem svojem delu popolnoma gluhe za velika gospodarska vprašanja in za boj proti socialni neenakosti. Delavci bi grešili sami proti sebi, če bi šli z njimi.

Položaj delavcev se ni poslabšal še le pod zadnjimi režimi. Že leta 1922. se je ustavila vsakršna socialna zakonodaja in pričelo se je z izigravanjem in neizvrševanjem veljavne zakonodaje glede delavskega varstva. Od tedaj se je vršilo propadanje in že pred diktaturami meščanske stranke niso kazale nobenega interesa za varstvo nezaposlenih ali za izpremembo varstvenih ukrepov, kakor bi bilo tudi

skrajšanje delovnega časa in svoboda organizacije.

Priznati je treba, da je jugoslovansko delavstvo zadet že pred petnajstimi leti velik razredni poraz in da je po tem porazu izgubilo politični vpliv v državi. Tega vpliva ni izgubila samo ena struja, marveč vse zadržitega, ker je razred kot tak izgubil politično bitko. Kdo je temu porazu kriv, pokaže zgodovina.

Danes, v važi prehodni dobi našega državnega življenja, je treba, da delavci vzamejo na znanje, da imajo samo en izhod iz krize, in ta je ustvaritev močnega socialističnega gibanja, potem katerega pridejo do pomena in vpliva v državi. Potem vezanja z meščanskimi strankami se do takega vpliva ne more priti, marveč le potom samostojnega političnega gibanja.

Socialistično zvezo delovnega ljudstva hočemo.

Vanjo spadajo vsi delovni sloji iz mest in podeželja, ki prodajajo svojo delovno silo. Brez te skupnosti z ozirom na številčno in materialno slabost najemnega delavstva v tej državi močno socialistično gibanje ni mogoče. Zato je celjska konferenca sklenila, da se ustanovi bojna socialistična zveza vsega delovnega ljudstva.

Celjski sklep vsebuje še en silno važen apel: To je apel na enotnost celega razreda,

apel, da cepčenje v politične sekte ne sme več biti,

ker nas strašna izkušnja dovolj jasno uči, da je krepak razvoj mogoč le v enotnosti. S tem vršimo apel na razum.

Jasno je pač da

moramo imeti svoje samostojno gibanje in svojo politiko,

ki je neodvisna od meščanskih strank. Jasno je tudi, da prehajamo v državi v zmislu sedanje politike k povratku politične demokracije. Ekonomsko pa je delavski razred tako onemogel in padel globoko, da je potreba ogromnega napa, da se prepreči nadaljnje propadanje ter da se zaščitijo najelementarnejše življenjske potrebe delavstva. Treba je nekaj storiti za nezaposlene, upreti se je treba zniževanju mezd,

doseči je treba življenjski minimum,

izvojevati je treba svobodo organizovanja in gospodarskega boja. Absurdno je staviti iluzorne zahteve v naših razmerah ter se prepirati in cepiti o načinu, kako bi se polastili oblasti ali o načinu, kako bi organizirali socialistično državo. Hoče li delavstvo dopuščati, da politični nezaposleni še dalje razbijajo njih razredno enotnost in spravljajo na ta način ves delavski razred v britko trajno nezmožnost za nekakšne fantome bodočnosti? To, kar se danes ustvarja, je nedvomno

ustvarjanje velike bojne zveze

na podlagi ozkega akcijskega programa boja za politično svobodo in enakopravnost v državi ter za prve temeljne življenjske potrebe izkoriščanih delovnih množic mest in podeželja. **Kdor pa te naloge odklanja, tega bo moralo delavsko gibanje neusmiljeno odstraniti.**

Tako lahko razumete, zakaj je celjska konferenca v tej prehodni dobi k demokraciji z ozirom na politično nezmožnost in desorientacijo za veliko politično gibanje smatrala za potrebno, da zahteva ustanovitev Socialistične zveze delovnega ljudstva s konkretnim in ozkim akcijskim programom. V tem zmislu bomo se pripravljali in vršili praktično delo. Če utegne biti reforma političnih zakonov naglo izvedena, bomo s formalnim osnovanjem stranke počakali na reformo. Če to ne bo slučaj, pa s predložitvijo programa in statuta ne bomo čakali, marveč se poslužimo veljavnega društvenega zakona. Želimo, da se sedaj vrši samo duhovna priprava za bodočo stranko in zbiranje sodrugov in sodružic, ki bodo svoječasno izvolili upravne odbore, ki osnujemo stranko. V ta namen naj sodruge po vsej državi po-
pišejo osnove.

Prepričani smo, da bodo sodruge po vsej državi ta pojasnila sprejeli z navdušenjem ter izvedli novo ustvarječa delo.

Kaj še zahteva demokracija od novega volilnega zakona

Poleg zakonodaje o svoboščinah je volilni zakon posebno važen. Zato je tudi načelo, po katerem bo zasnovan, bitne važnosti.

Volilni zakon ne sme vsebovati privilegijev ne za posestne in ne za delovne sloje. Pred volilnim zakonom morajo biti vsi državljani enaki in po vsej državi enakopravni. Kjer kdo odda svoj glas, mora biti upoštevan pri dodeljevanju mandatov za narodno skupščino.

Neumestno bi bilo, če bi se ta pravica hotela omejevati s stališča meščanstva, bodisi z uvajanjem prednosti ali privilegijev, s formiranjem volilnih okrajev po političnem razpoloženju ali z ozirom na socialno odvisnost itd. Vse take posebnosti morajo odpasti, odpasti pa morajo tudi sistemi štetja glasov, ki škodujejo čistemu rezultatu volitev. V današnjih socialnih razmerah mora tudi pri volitvah veljati novo delavsko pravo, ne pa samo staro rimsko pravo o meščanskih privilegijih.

Nova zmaga angleške delavske stranke

Pri dopolnilnih volitvah v West-
Toeteth (Liverpool) so doživeli angleški konservativci težak poraz. Kandidat delavske stranke je dobil 14.808 glasov, češim je dobil konservativni kandidat le 9565 glasov, dasi je imel še pri zadnjih volitvah ogromno večino.

Abesinija naj plača odškodnino in prizna protektorat Italije

Edini pogoj za mirno poravnavo

Italija je izzvala Abesinijo, da najde povod za intervencijo. Abesinije ne štiti niti Društvo narodov, če gar član je. Velesile popuščajo in se strinjajo, da poveča Italija svojo kolonijo v Abesiniji, ne da bi javno povedale, kakšne koncesije ji dovoljujejo.

Italija zahteva po ogromnih pripravah za vojno v Abesiniji, da ji Abesinija povrne vse stroške priprave in prizna nje protektorat ter brez-pogojno pristane na gospodarsko in politično ekspanzijo Italije v Abesiniji. Brez priznanja teh zahtev ni poravnave in si bo Italija na svojo odgovornost izvojevala te pravice.

Francija je glede te grožnje intervenirala v Rimu ter stavila nove posredovalne predloge. Obenem je Francija predlagala, da se skliče svet Društva narodov šele 10. avgusta, ne 25. julija, kakor je bil namen.

Iz statistike socialnega zavarovanja

V maju 1935 je bilo zavarovanih v socialnem zavarovanju 566.739 oseb (408.007 moških in 158.732 ženskih). V primeri s prejšnjim mesecem je zavarovancev 15.658 več.

Stalni dnevni povprečni zaslužek je imelo zavarovancev do 8 Din 75.507, od 8 do 24 Din 271.883, od 24 do 34 Din 90.815, od 34 do 48 Din 61.158 in več 67.376.

Povprečna dnevna mezda je znašala 21.59 Din ter se je zmanjšala v primeri z majem 1934 za 0.60 Din.

Skupni zavarovani zaslužek je znašal 305.94 milijonov dinarjev, v primeri z aprilom 1935 297.13 milijonov dinarjev, oziroma v mesecu maju 1934 312.19 milijonov dinarjev.

Za zaščito političnih beguncev

Norveška vlada je poslala vsem državam članicam Društva narodov spomenico glede zaštite političnih beguncev. Norvežija opozarja v spomenici na načela in predpogoje, na katerih je bil zgrajen takozvani Nansenov urad za zaščito beguncev, navaja neprijetni položaj beguncev po

vsem svetu ter zahteva, da naj se po odpravi Nansenovega urada, ki bo obstojal po dosedanjih dispozicijah do leta 1939, ustanovi v Ženevi poseben centralni urad za zaščito beguncev iz vseh držav. Novi urad naj bi vzdrževal s prispevki države članice Društva narodov.

Konkordat

V Rimu je bil 25. julija sklenjen konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom. Glavna določba konkordata, ki bo zanimala naše čitatelje je: **»Cerkvena imetje ne sme biti predmet razlastitve in tudi ne novih agrarnih zakonov brez poprejšnjega dogovora s cerkvijo.«**

Pozitiven faktor v državi je delavsko gibanje

Zato ne more ostati brez svobode in pravic

Jako neprijetno je dirnil razpust »Svobode« vse delavsko gibanje v državi. »Svoboda« je bila kulturna zveza starejših in mlajših socialistov, ki je storila mnogo kulturnega dela ter slonela enako kakor vse delavsko gibanje na edinstvenosti naroda v državi. Delavci, nameščenci, lojalni dijaki in inteligenti, vsi smo za skupno enotno kulturo jugoslovanskega naroda ter smo zaradi tega gibanje, ki ustvarja enotnost, celoto, ki je meščanski političarji marsikje še danes nočejo priznavati.

Delavsko gibanje se je prvo izreklo za enotno gibanje v državi že takrat, ko je imelo politično stranko.

Koliko bolj je poudarek tega načela potreben danes po šestih letih izjemnega stanja, ko se še vedno vodi borba med meščanskimi političarji, če ne javno, pa tajno.

Prav v sedanjih dobi se nam obeta revizija zakonodaje, in sicer najvažnejše. Revizija volilnega zakona, društvenega zakona, zakona o političnih svoboščinah in drugih. Revizija teh zakonov je eminentne važnosti, vendar po socialistično gibanje nima nobene možnosti, da bi sodelovala ob njej. To je neprijetna resnica, tembolj neprijetna, ker je socialistično gibanje edini zdrav faktor, ki je v svojih vrstah že izvedel edinstvenost ter bi s svojim zgledom in besedo tudi lahko vplival, da bi se revizija zakonov izvršila v tem, edino pravem duhu.

Zmotno bi bilo, če bi se hotelo postavljati delavce in nameščence, to je, socialistično gibanje, izven zakona.

Če bi se hotelo tudi z novimi zakoni omejevati enakopravnost delovnih slojev, ker bi se s tem oviralo delovanje socialističnega gibanja, ki je na pravi poti in je doslej tudi ideološko največje storilo za edinstvenost naroda v državi.

Za socialistično gibanje ne morejo biti zmotni pojavi, ki deloma ovirajo konsolidacijo, kakor se je to zgodilo na celjskem zletu, merodajni. Kljub takim intermezzom in prenačlenosti tujih vplivov, je delavsko gibanje, kakor je bila kulturno »Svoboda«, najresnejši faktor, ki more v razvoju imeti važno vlogo in brez katerega politika še ne bo tako kmalu v normalnem tiru.

Iz tega dovolj tehtnega razloga ponovno poudarjamo, da bodi revizija zakonov v duhu svobode in enakopravnosti. Mi ne zahtevamo zase privilegija, odrekamo pa pravico do njih tudi drugim slojem in razredom vsled javne morale in v smislu ustave. Toda

enake pravice in enake svoboščine zahtevamo za vse državljane, zlasti za nas, ki smo edini bili za sporazum in ga v svojih vrstah tudi po svojem položaju že izvajamo.

Intelektualci in izprtje delavstva v grafični industriji

Taka pota ne vedejo do cilja

Mnogo, mnogo se zadnje čase govori o brezposelni intelektualni mladini. Ustanavljajo se njihove organizacije, apelirajo na javnost in stavljajo svoje predloge in resolucije, kjer zahtevajo človeškega obstanka — izobrazbi odgovarjajočih eksistenc. Vse te nastope posameznih stanov delovnega ljudstva moremo v okviru razrednih borb le pozdravljati, saj so to borbe v šoli kapitalističnega sistema, ki je s svojo samopašnostjo končno prizadel tudi šolan stan proletarijata.

Nikakor pa pri vsem tem ne moremo preko dejstev, katere bodo priznale tudi stanovske organizacije teh mladih brezposelnih šolanih ljudi. Ta dejstva so vidna vsepovsod, ko ob razpisu službe brezposelni intelektualci svobodnih služb kar tekmujejo, kdo se bo ceneje ponudil, kdo bo obljubil daljše brezplačno delo, kdo bo manj zahteval itd. Tem bolj se vidi nediscipliniranost v njihovih vrstah sedaj, ko bojuje boj ena najjačjih organizacij delavstva — grafična organizacija in ko, četudi le posamezniki kot stavekokazi sprejemajo ta dela, da bi preko izprtja organiziranega delavstva prišli do kakršnekoli eksistence. Ni to postopanje samo v škodo družinam grafičarjev — nego je to načelno vprašanje, ki zadeva bodočnost intelektualcev samih, saj imajo ti ali oni v svojih organizacijah isti cilj močne stanovske organizacije. Kapital se zaveda obupa brezposelnih intelektualcev, se zaveda, da so poceni in izven možnosti vsakih obzirov stanovske solidarnosti, zato kliče te. Odzivov je mnogo in žalostno je, da so med odzivi tudi ta-

ki, ki niti od daleč ne vprašajo, ali bo kaj plače in koliko je bo — samo da je sprejet. »nekako« pa že bo. S takim postopanjem rušijo lastne eksistence, lastno bodočnost in lastni ugled in ni čuda, da sedi po pisarnah v naših najrazličnejših obratih stotine srednješolsko in akademsko izobraženih ljudi s podporami 500 dinarjev. Nihče naj ne misli, da bo tako postopanje ostalo brez posledic in da bo podjetje plačalo eksistenčno, če pa dobi inženjerja ali tehnika tudi za Din 1000, 500 ali še manj.

Delo je vedno enakovredno, zato naj se enako plača. Res je, da je danes delavstvo mnogo bolj ustaljeno pri svojih zahtevah in ni slučaj, ko bi se delavec ponudil za »kakršnokoli« plačo. Res pa je tudi, da bodo morale stanovske organizacije intelektualcev najprej poklicati svoje članstvo iz bednostnih podpor in brezplačnih garanj, jih odvrgniti od sprejemanja mest v času razredne borbe organiziranega delavstva, če bodo hotele izvesti boj za eksistenco. Dokler ne bodo storile tega, dotlej so vsake resolucije odveč. Dokler stan intelektualnega proletarijata sam od sebe ne bo zmožen notranje discipline v tem smislu, dotlej naj tudi od organizacij ne pričakuje kakih uspehov. Kust.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

W. G. Nouhuys:

Aretiran

(Konec.)

»Fant — fant, kaj bo s teboj... Vendar moraš uvideti, da ne bo na ta način nič iz tebe! Ti končaš v pri: silni delavnici.«

Jože ni odgovoril. Te besede je kar preslišal. Na njegovem majhnem, rumenkastem obrazu z vpadlimi lici in starikavimi potezami se je pojavil izraz živalske brezbriznosti.

»Ali si še tako lačen?«

»O!...« Hipoma se je poželjivo zasvetilo v velikih svetlomodrih očeh, ki so zrelo stražnika.

Ta je vstal, vzel s police zavojček, ga odvil in dal fantu kruh, namazan s sirovim maslom. Tako hlastno je fant posegel z obema rokama po kruhu, da je stražnik začuden umaknil svoje roke.

»Bog me obvaruj!«

Jože je bil že odgriznil, požrl, zopet vgriznil in pogoltnil kot sestradana žival, ki požira svojo malico

brez vsakega okusa. V nekaj sekundah je snedel kruh.

»Vsaj zahvalil bi se. Sedi tja na klop k peči. Še nekaj časa moraš počakati.«

Deček je storil, kot mu je bilo ukazano, in je iztegnil svojo roko proti topli peči. Stražnik je zopet vzel časopis in bral.

Plin je brnel, papir je šumel, v peči je neprenehoma in tiho prasetalo in skratkim, naglim tiktakanjem je naznanjevala majhna stenska ura hiteči čas.

Čez nekaj časa je stražnik dvignil glavo.

Fant je polagoma potegnil noge na klop in je zdaj mirno ležal docela zlektnjen s čepico pod glavo. Spal je.

Stražnik je vstal, se približal peči ter nekaj trenutkov pazno ogledoval malega potepuha. Ozki obraz, rumen kot star papir, je bil zdaj še bolj vpadel, vrat umazan. Rumenkastorjavi lasje so mu zrastle prav do tilnika, čelo pa se sploh ni videlo. Preširoki rokavi so mu zlezli nazaj

Steklarji in rudarji zopet brez dela

Sv. Križ pri Rog. Slatini, 28. jul. 1935.

Naše steklarje in rudarje je težko prizadela vest, da bosta steklarna in rudnik 1. avgusta ustavila svoj obrat, vsled česar bo 300 steklarjev in 30 rudarjev ob kruh in zaslužek. Kaj to pomeni za naš kraj in okolico, polno siromaštva in bede, si lahko vsak sam predstavlja.

Kako lepo se bo videlo čez par dni, ko bomo lahko našo povečano revščino primerjali z razkošjem in bogastvom, ki se šopiri v sosednji Rogaški Slatini.

Merodajni faktorji, zganite se, ne puščajte, da bo naše delavstvo z družinami vred poginjalo lakote.

Kdor ni za enotnost delavstva, je proti njemu

Taki ljudje naj diktirajo svetovnemu delavskemu gibanju?

H kongresu kominterne v Moskvi je v »Pravdy« napisal posebna razmotrivanja član Luzowsky. Tam pravi, kongres bo ugotovil bodoče naloge revolucionarnih strokovnih organizacij. Vprašanje enotne fronte za uspešno borbo proti fašizmu in vojni zbuja posebno pozornost. Po tem pa pravi: Komunisti v inozemstvu bi se morali v reformističnih in

fašističnih organizacijah utrditi. Le tako se more delavstvo v večini dežel pridobiti.

Stara pesem: Enotna fronta je le pretveza za razdiranje. Luzowsky se torej še ni nič naučil. Vse obsodbe je vredna politika, ki sklepa prijateljske pogodbe z buržuaznimi režimi, v delavskem gibanju pa ne pozna iskrenosti, ampak samo razkol.

Škandalozna mezdna politika delodajalcev

Povprečna mezda v zadnjem četrtletju za 2.34 Din nižja

Po poročilih okrožnega urada za zavarovanje delavcev so v ljubljanski okolici padle v zadnjem četrtletju povprečne mezde za 2.34 Din. Že znatno preizkize mezde podjetniki, javni in privatni, še vedno znižujejo.

Razumljivo je, če gospodarstvo na tak brezvesten način uničuje konzumenta, da morata propadati kmet in obrtni in da se morajo rapidno krčiti tudi davčni viri države in mora biti tudi vsak proračun iluzoren.

Abesinja grozi

Abesinski poslanik v Londonu je izjavil, da bodo Abesinci branili svojo neodvisnost, če nastane vojna z Italije do zadnjega moža in če bi bili tudi vsi pobiti. Opozoril je tudi, da se bodo z njimi solidarizirali prebivalci kolonij ter pričeli boj proti Evropejcem. Ta vojna lahko izzove na primer splošen upor črncev v kolonijah v Afriki. S takim uporom bi bile zapletene vse evropske kolonijalne države, kar bi tudi v Evropi sami, ki redi v sebi žrjavico vojne, ne moglo ostati brez posledic.

V kratkem bomo pričeli priobčevati nov podlistek slavnega pisatelja B. Travna:

„BOMBAŽ“

v prevodu s. Talpe. Čitatelje že sedaj opozarjamo na ta izredno zanimiv podlistek. Naročite pravočasno »Delavsko Politiko«, ne bo Vam žal!

Doma in po svetu

Obvestilo prijateljem »Svobode«. Od bivšega centralnega odbora »Svobode« smo prejeli: **Kakor čujemo, hočejo nekateri reševati »Svobodo« z nekimi akcijami in peticijami na razna oblastva in z zbiranjem podpisov. Da dotičniki nimajo dobrega namena in da jim v resnici ni mar za »Svobodo«, se razvidi iz tega, ker delajo to na lastno pest in brez sporazuma z odborom »Svobode«. Vse to »Svobodi« ne more koristiti, lahko ji pa škoduje. Odbor »Svobode« ve, kaj ima storiti, in bo storil, kar je treba, da bomo brez vsakih »peticij« dosegli to, kar hočemo, namreč obnovitev »Svobode«. Priporočamo vsem prijateljem »Svobode« in sploh vsem, ki resnično žele, da bi se »Svoboda« obnovila, da pri takih neresnih in škodljivih akcijah ne sodelujejo.**

Dr. Marušič — ljudski ban. — Na svetu še ni izumrl humor. »Kmetijski list«, ki je bil ves navdušen za Jevtiča, ker so bili nekateri njegovi vodilni prijatelji, med njimi neki bivši komunistični kandidat, izvoljeni na Jevtičevi listi, je zdaj hipoma za — Stojadinovića in Korošca. Samo toliko si še privoščijo svojega, da še vedno najdejo pohvalne besede za bivšega bana Marušiča, ki ga imenujejo »ljudskega bana, kmetskega bana«. Kakor je videti, bo le treba pred javnostjo objaviti izdatke »bednostnega fonda« pod vodstvom edinstvenega ljudskega bana.

Kakšen bo novi volilni zakon. To je še uganka. Iz izvajanj predstavnikov vlade je razumeti, da bo z njim zajamčena tajna volilna pravica. Ničesar pa še nismo izvedeli, kdo bo volilec (moški in žene), kakšni bodo volilni okraji. V načelu misli baje vlada na državne liste. Več ne vemo. Za nas je glavna zahteva, da bodi volilni zakon res demokratičen, to je, da se pri volitvah šteje vsak glas, kjerkoli ga volilec in volilka oddata. Volilni zakon ne sme imeti principa parcelacije po okrajih, kjer bi se izgubili vsi glasovi, ki ne pripadajo večini.

Zagrebski dogodki. Ob rojstnem dnevu dr. Mačka so bile v Zagrebu manifestacije, pri katerih je bilo pobitih nekaj oken in pretepenih nekaj oseb. Tako nekako poroča tudi uradno poročilo. Zagreb je znano mesto demonstracij in manifestacij. To je značaj Zagreba. Vzrok teh demonstracij je političen, ki pa ni tolikega pomena z ozirom na kake postulate, kakor z ozirom na razpoloženje, ki izvira iz nejasnosti. Hrvati, dr. Maček sam, izjavljajo, da so za državo, da nimajo separatističnih namenov. Nihče pa ni še jasno povedal javno, kako pravzaprav naj bi se ustvaril sporazum med različnimi političnimi naziranjmi v takozvanem »hrvaškem vprašanju«. Če bi v tem oziru bila jasnost, če bi bili jasni predlogi, bi se vršila razprava in mi smo prepričani,

in nad zapestjem so se videle koščene roke.

Fant je nemirno spal. Očividno so ga mučile divje sanje. Ležal je na hrbtu, imel obe roki stisnjeni kot da bi držal nekaj, česar sploh noče izpustiti. Ustnice so se mu pregibale in hudoben izraz je imel v svojih potezah.

Stražnik se je niže sklonil, da bi, če le mogoče, nekaj razumel.

Izmed ustnic so fantu sikale kletvice, zmešano jecljanje kletvic. Hipoma je deček iztegnil roke, kakor da se hoče braniti.

»Ne tolči, prokleti... ne tolči...« Stražnik je pričel kuriti v peči.

Ves prestrašen je Jože skočil pokonci ter pričel preplašen gledati okoli sebe. Ko pa je zagledal toplo peč, plinsko luč, stražnika, mu je izginil strah z obraza. Mirno je zopet legel — oči so postajale manjše in se zaprle.

Stražnik ga je gledal ter zmajeval z glavo. Nato je zopet sedel na stol ter natihome zamrmral: »Gotovo sanja, da je doma... sodruga!«

Žena in mož v delavskem gibanju

Značilna okrožnica

Zveza delavskih žena in dekle, podružnica v Celju, je izdala z 28. junijem t. l. d. tirano okrožnico, ki zgovorno kaže smer, v katero plove ta organizacija.

Čitateljem Delavske Politike bo še v spominu, da je priobčil »Konzorcij ženskega lista« v 49. številu našega lista izjavo, da mora vsled finančnih težav »Ženski list« s prvim junijem prenehati izhajati. V nadomestilo priporoča ta konzorcij čitateljem ženskega lista, naj se naroče na Ljudski glas, kjer se bo uredila posebna kolona za žene.

Pripomniti moramo takoj uvodoma, da je bil Delavska Politika naprosena, naj to izjavo objavi, kar je storila prav iz vljudnosti, ne da bi pristavila le eno svojo črko.

Okrožnica, ki jo imamo tukaj v delu, pa obravnava predvsem z Delavsko Politiko, kakor da je ona vsega zla kriva. Tako pravi ta okrožnica:

»Slovenska delovna žena ne more biti zadovoljna samo s posebno rubriko v kakem listu, ki ga bodo urejevali moški in drugi politiki. Tudi ne more biti zadovoljna s pisanjem Delavske Politike, da spada ona že po naravi med poljske delavce, kmete in obrtnike.«

Ne glede na to, da temelji napad na D. P. na povsem lažnjivem prikazovanju te okrožnice, je vendar zanimivo izključevanje moških in drugih politikov od sodelovanja z ženskami. Če pa povemo, da je to okrožnico koncipirala in razmnožila moška roka, ker predobro poznamo strof, na katerem je bila razmnožena, potem mora biti vsakemu jasno, zakaj je treba žensko gibanje separirati od moškega in zakaj je treba napasti predvsem popolnoma nedolžno »Delavsko Politiko«.

Sam ob sebi je potem razumljiv zaključek te famozne okrožnice: »da je treba širiti Ženski list, ki je samostojen od tako-

zvani delavskih voditeljev, ki se vsiljujejo tako moškimi kakor ženskimi organizacijam in jih ti ne marajo.«

Če se razen pisca te okrožnice vsiljuje ženski organizaciji še kak drug moški, nam v resnici ni znano. Sodeč pa po izjavi ženske organizacije na izletu »Svobode«, da se ženske ne bodo dale več »tlačiti« od moških, moramo pa že verjeti, da se neki moški vendarle preradi sučejo okoli ženskih kril.

Sicer je takole razlago ženskega programa težko čitati brez pomiljevalnega nasmeška, vendar je treba k stvari spregovoriti nekaj resnih ugotovitev. V našem pokretu do sedaj nismo poznali kakih posebnih moških organizacij, ker imajo ženske tako v strokovnih, kakor kulturnih in političnih organizacijah pristop pod istim pogojem, kakor moški in jim nudi statut tudi povsem iste dolžnosti in iste pravice.

Glede pisanja o ženskem problemu je pa treba ugotoviti, da so prav moški že mnogo lepega o njem napisali. Kje je roka, ki bi izklesala ženi-materi, lepši spomenik, kakor ga ji je dal socialist Ivan Cankar v svojih knjigah? Ali pa nepozabni Avgust Bebel s svojo knjigo »Žena in socializem«? Sicer je pa ščuvanje ženske na moške prav čudno in prav sumljivo delo. Žena in mož, posebno delavska žena in mož si morata biti v življenju dobra tovariša, ker moreta le v vzajemni podpori drug drugega, premagovati življenjske težave in nuditi naraščanju vsaj skromno oporo na poti v življenje.

Vzeti možu ženo-tovarišico, je prav tak greh, kakor vzeti ženi moža-tovariša. Kdor se približa ženski, le za mesno naslado, tega seveda ne more razumeti. Temu tudi ni do tega, da se razmerje enega do drugega ne ruši. Železni zakon razvoja človeške družbe ga bodo pa kmalu poudčili, da s svojimi zankrtnimi parklji ne sme segati v stvari, ki ne smejo biti od nikogar onečastene.

Strokovni pokret

Mezdno gibanje v tekstilni tovarni Rosner Marko v Mariboru

Tekstilni delavci se vzdramljajo

Vsled stalnih redukcij akordnih mezd je delavstvo omenjene tovarne v ponedeljek, dne 22. t. m. predložilo vodstvu podjetja svoje zahteve po zvišanju plače na ono višino, na kateri so se iste nahajale meseca marca t. l. Razen tega je delavstvo zahtevalo ureditev § 219 obrtnega zakona ter še nekaj drugih manjših vprašanj. Podjetje, ki je bilo pri tozadevnih pogajanjih zastopano po g. ravnatelju Hostineku, početka delavstvu ni nudilo ničesar. Vsled tega sta Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije in Narodna strokovna zveza sklenili konstituirati medstrokovni odbor v svrhu skupnega nastopa proti podjetju. Pod pritiskom tega medstrokovnega odbora je podjetje v sredo, dne 24. t. m. pristalo na nekatere zahteve delavstva, toda seveda le na

take, ki so bolj postranskega značaja. Z izgovorom, da šefa, g. Rosnerja, ni doma, je g. ravnatelj izjavil, da ni merodajen pristati na povišanje sedanjih mezd ter predlagal, da naj delavstvo počaka na povratek g. šefa, ki se nahaja na dopustu. Po trudopolnem, toda neuspešnem posredovanju zastopnika Delavske zbornice, so zastopniki delavstva izjavili, da si pridržijo proste roke glede nadaljnjih akcij. Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije poziva vse člane in somišljenike v tej tovarni, da se točno ravna po odredbah organizacij ter medstrokovnega odbora, ki je bil ustanovljen po smernicah Strokovne komisije v Mariboru in ki bo v funkciji za časa trajanja tega meznega gibanja.

Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko, r. z. z o. z. na Jesenicah

vabi, ker se niso mogla članska zborovanja in občni zbor radi stavke delavstva vršiti, kakor so bila sklicana prvič — ponovno na temelju §§ 26 in 33 svojih pravil na

REDNA ČLANSKA ZBOROVANJA IN NA REDNI OBČNI ZBOR

ki se vršijo za posamezna oddajališča, kakor sledi:

Sava: v četrtek, dne 8. avgusta 1935 ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani Delavskega doma na Savi;

Jesenice: v torek, dne 6. avgusta 1935 ob pol 7. uri zvečer istotam;

Koroška Bela: v ponedeljek, dne 12. avgusta 1935 ob pol 7. uri zvečer v dvorani zadrugne gostilne pri Konjicu na Javorniku;

Borovlje-Slov., Javornik: v sredo, dne 7. avgusta 1935 ob pol 7. uri zvečer istotam;

Dobrava: v ponedeljek, dne 5. avgusta 1935 ob pol 7. uri zvečer (lokal določi krajevni odbor);

Mojstrana: v nedeljo, dne 4. avgusta 1935 ob 3. uri popoldne v hotelu Rabič v Mojstrani.

REDNI OBČNI ZBOR ZADRUGE

se pa vrši v nedeljo, dne 25. avgusta 1935 ob 9. uri popoldne v veliki dvorani Delavskega doma na Savi.

Dnevni red članskih zborovanj in rednega občnega zbora ostaneta neizpremenjena in sta razvidna iz prve objave v »Delavski Politiki« z dne 29. junija 1935, št. 51. Prav tako ostanejo neizpremenjene vse določbe kakor tudi navodila, ki so navedena v isti objavi.

Jesenice-Fuzine, dne 24. julija 1935.

Nadzorstvo.

Načelstvo.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo, dne 27. in 28. julija ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo popoldne samo ob slabem vremenu) večerfilm »Zlati pekla«. V glavnih vlogah Jean Harlow in Clark Gable. Dodatek: sportni film in dnevnik. Sledi: Manolescu.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Konzumno društvo za Mežiško dolino r. z. z o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—.**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

Komisarijate zahtevajo za socialno zavarovanje — delavski „prijatelji“

»Delavska« voditelja profesorja Divac in Milojkovič sta bila pri ministru socialne politike ter zahtevala razpis volitev v socialno-zavarovalne institucije, torej, kar organizirano delavstvo zahteva že ves čas. Hotela sta pa obenem predložiti ministru svoj »delavski« piskrček, češ, da naj postavi po teh zavodih — komisarije, proti čemur se zavedno delavstvo vedno bori, ker se mu s tem jemljejo zakonite pravice. Komisarijev delavstvo res ne potrebuje in ni zakonitega razloga za postavljanje komisarijatov.

Nadalje moramo ponovno poudariti, da mora minister, če namerava

izvršiti kake izpremembe v socialno-zavarovalnih samoupravah pred volitvami, izvršiti te po zakoniti poti, to je, da pozove delavske in delodajalske zbornice, da predlagajo eventualno nove uprave, ki jih, čim so zakonito nesporne, tudi odobri. Edino taka rešitev tega vprašanja je zakonita, oktroiranje komisarijev po »nvidiačnosti« oblasti pa ni zakonito, dokler niso uprave kršile socialno-političnih samoupravnih pravic in dolžnosti.

Delavski prijatelji okoli Divca in Milojkoviča pa s tem odrekajo delavstvu zakoniti vpliv na socialno-politične ustanove.

Sportna rubrika

DASK. Ker je ministrstvo telesne vzgoje pod br. 4027 od 27. junija 1935 odobrilo nova pravila glede preimenovanja iz SK »Dobru« v »Delavski Atletski Sportni Klub« v Trzinu (kratica DASK), opozarjamo vse, da nas vnaprej vodijo in korespondirajo z nami pod novim imenom. V kratkem bo redni občni zbor, nakar članstvo že danes opozarjamo.

Konzumno društvo za Slovenijo, r. z. z o. z. v likvidaciji v Ljubljani sklicuje na podlagi § 18 pravil krajevnih zborov, ki se bodo vršili v nedeljo, dne 11. avgusta t. l. po sledečem sporodu: ob 10. uri popoldne v Delavskem domu na Savi; ob 9. uri popoldne v poslopij Delavske zbornice v Celju; ob 9. uri popoldne v prostorih Zadrugnega doma v Prevaljah; ob 10. uri popoldne v prostorih Delavske zbornice v Mariboru in ob 9. uri popoldne v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani iz Čopove ulice — tudi za Tržič. — Dnevni red vseh krajevnih zborov je sledeč: 1. poročilo o gospodarskem stanju zadrug; 2. posvetovanje in sklepanje o predlogih za občni zbor; 3. volitev pooblaščenec za občni zbor. — **Pripomba:** Zborovanju predseduje navzoči član načelstva ali nadzorstva. Zbor je sklepčen, če je navzoča vsaj desetina članov, v vsakem slučaju pa je eno uro pozneje sklepčen neglede na število navzočih. Pooblaščenec za občni zbor se izvolijo tako, da pride na vsakih 1000 članov po en poobla-

Prijatelj Prirode

»Prijatelj Prirode« Maribor se bo v soboto, dne 27. julija t. l. udeležil vrtnega koncerta v gostilni »Mesto Ptuj« Löschmigg (ga. Seifried) na Tržaški cesti 3, Pobrežje. Igra godba Glasbenega društva železničarjev. Začetek ob 19. uri. V slučaju slabega vremena se koncert preloži. — V nedeljo, dne 28. julija kopalni izlet v Dogaše. Odhod ob pol 8. uri zjutraj od Kršaja Petra trga.

ščence. Članstvo se na zboru dokaže s člansko izkaznico, ki jo je prinesel seboj.

Konzumno društvo za Slovenijo r. z. z o. z. v likvidaciji v Ljubljani sklicuje dalje na podlagi § 20 pravil svoj redni letni občni zbor.

ki se bo vršil dne 25. avgusta t. l. ob 10. uri popoldne v Delavski zbornici v Ljubljani, mala dvorana, iz Čopove ulice, s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Predložitev letne in likvidacijske bilance. 4. Sklepanje o pooblastilu za vnovčenje zadrugne imovine. 5. Slučajnosti.

Pripomba: Delegati se izkažejo s pooblastilom, ki ga podpisuje predsednik krajevnega odbora na sedežu bivše podružnice. O predmetih, ki niso na dnevnem redu, ni mogoče sklepati. Občni zbor je sklepčen, če je pravilno sklican in če je navzoča tretina pooblaščenec. V slučaju nesklepčnosti se bo vršil istotam in ob isti uri dne 8. septembra t. l. nov občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih. Načelstvo.

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE